

ŽENIJNÍ SILNIČNÍ MOSTNÍ PLUK PŘI ZABEZPEČENÍ VYSOKÉHO TEMPA ÚTOKU

Jedním z hlavních úkolů ženijního zabezpečení armádní útočné operace je zabezpečení jejího vysokého tempa. Toho se dosahuje úpravou a údržbou silnic a cest pro přesuny, manévry a rozvinutí vojsk prvního a druhého sledu, operační manévrující skupiny, armádních záloh, raketového a protiletadlového raketového vojska a dělostřelectva, včetně zřizování náhradních mostových přepravišť přes vodní překážky na jednotlivých pochodových osách. Na splnění tohoto úkolu se podílejí všechny druhy vojenských a vševojskových jednotek, útvarů a svazků, ale hlavní část plní ženijní vojsko všech stupňů.

Základní silniční síť v pásmu vševojskové armády tvoří systém podélných a příčných cest. Při hustotě silnic na západním válčišti 60—70 km na 100 km² budou ji tvořit převážně dálnice a silnice. V provozuschopném stavu vybrané cesty tohoto systému udržují organické ženijní jednotky, útvary a svazky příslušného vševojskového stupně.

Tato základní silniční síť je rozšířena o systém cest v prostorech bojového rozmístění raketového a protiletadlového raketového vojska, v palebných postaveních dělostřelectva, v prostorech rozmístění druhých sledů a záloh a o příjezdové cesty do těchto prostorů ze základní silniční sítě. Tyto cesty si útvary a svazky upravují svými organickými a přidělenými silami a prostředky.

Rozsah základní silniční sítě je závislý na stanoveném tempu útoku za den a na šířce bojové a operační sestavy.

Na stupni vševojskové armády je k zabezpečení tohoto úkolu vyčleněn **ženijní silniční mostní pluk** (žsilmp). Svoji organizační strukturou je určen k úpravě a údržbě armádních silnic a cest pro zabezpečení operačních přesunů druhého sledu armády, OMS, raketového svazku, protiletadlového raketového útvaru, dělostřelectva, armádních záloh a jednotlivých míst velení vševojskové armády. Jde ve většině případů o 2 až 3 podélné osy.

Při změně situace pro zabezpečení manévru úderného uskupení vševojskové armády na nový směr upravuje a udržuje 3 až 6 cest. Z toho 2 až 4 cesty pro manévry vlastního úderného uskupení a 1 až 2 cesty pro přesun ostatních armádních prostředků.

Štáb vševojskové armády při plánování sítě armádních silnic a cest pro zabezpečení operačních přesunů vychází z:

- rozhodnutí velitele armády,
- konkrétní bojové situace vlastních vojsk a nepřítele,
- doby vyhrazené na přesun druhého sledu, OMS a armádních záloh,
- celkového počtu os (podle počtu přesunujících se útvarů a svazků),
- bojových možností žsilmp.

Při výběru armádních silnic a cest vychází ze zřízené již silniční sítě podřízených svazků. Vybírá silnice a cesty, které svými parametry splňují operačně taktické požadavky, kladené na ně na operačním stupni, nebo po úpravách umožňují jejich dosažení.

Základní operačně taktické požadavky na silnice a cesty na operačním stupni — viz **tabulku 1**.

Tabulka 1

Druh cesty	Střední rychlost přesunu [km.h ⁻¹]	Šířka vozovky [m]	Minimální poloměr oblouku R [m]	Nosnost [t]	Praktická výkonnost [vozů za 24 h]	Doba využití [h]
armádní	20–35	6,5–7	40	60	2000–3000	20–30

Tyto operačně taktické požadavky ovlivní celkový proces plánování a řešení všech otázek spojených s úpravou a údržbou cest.

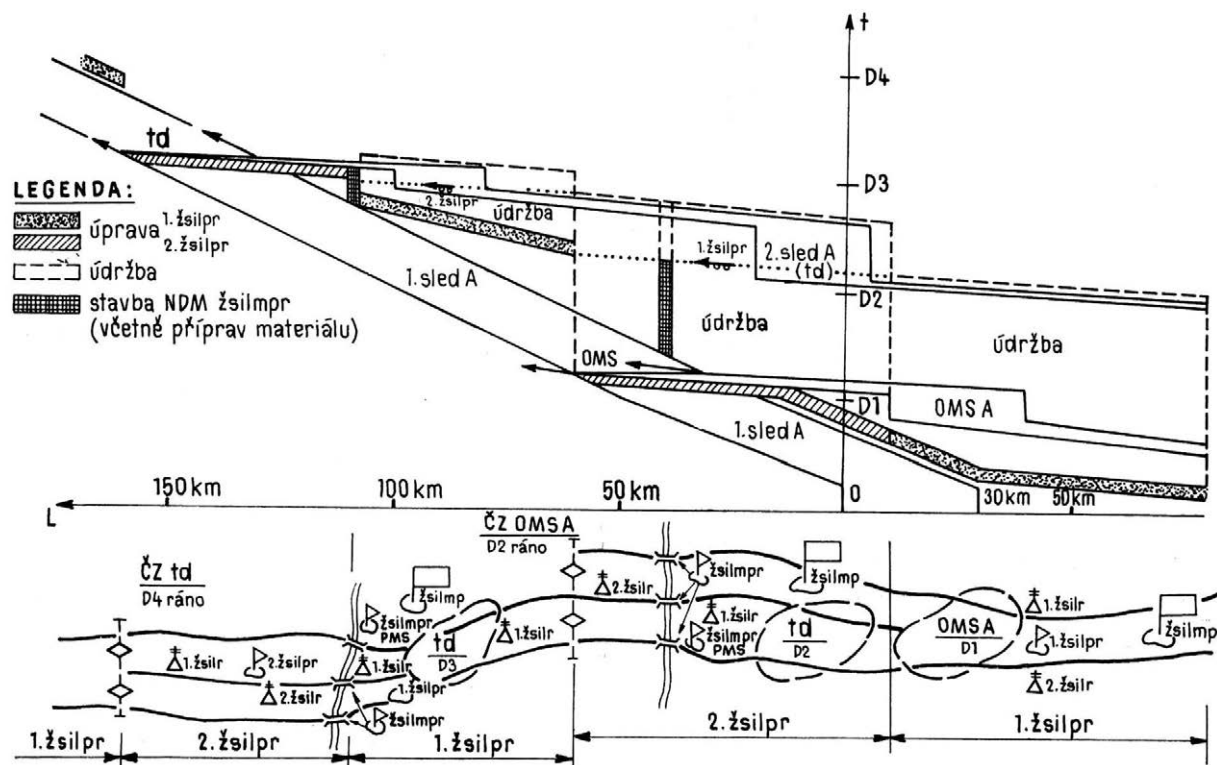
Ženíjní silniční mostní pluk se skládá ze štábu, jednotek zabezpečení, ženijních silničních a ženijních silničních mostních praporů.

Prapory a jednotky žsilmp svým složením, technikou všeho druhu a materiálem vybavením jsou schopny plnit především tyto úkoly ženijního zabezpečení:

- vést podrobný ženijní průzkum,
- budovat úseky výpomocných cest,
- upravovat a udržovat armádní silnice a cesty,
- zřizovat nízkovodní a kombinované mosty,
- zřizovat mosty z pontonové mostové soupravy PMS,
- těžit dřevo a připravovat prvky nízkovodních dřevěných mostů.

Štáb žsilmp při plánování bojového použití jednotlivých praporů k zabezpečení úkolů, stanovených bojovým nařízením, musí respektovat:

- dobu vyhrazenou na splnění jednotlivých úkolů,
- tempo postupu prvosledových divízií,
- bojové možnosti jednotlivých praporů,
- stanovený počet os, jejich celkovou délku a jejich současný stav,
- operačně taktické požadavky na silnice a cesty,
- možnosti nepřítele při zatarasování, ničení a rozrušení cest,

Obr. 1

- roční období a současný stav počasí,
- charakter terénu.

Časové a prostorové použití jednotlivých praporů, včetně organizace jejich nasazení a doby použití v závislosti na činnosti prvního a druhého sledu, vyplývá z grafikonu organizace úpravy a údržby armádních silnic a cest. Možný příklad grafikonu úpravy a údržby armádních cest — viz **obr. 1**.

Růst pohyblivosti a manévrovosti vojsk, časté změny bojové situace, rozsáhlá pásma zatarasování, ničení a rozrušení na cestách, včetně závalů v městech a lesních masívech, zvyšují úlohu a význam ženijních průzkumných orgánů pro řešení všech úkolů spojených s úpravou a údržbou armádních silnic a cest. Jejich úspěšné splnění podmiňuje dobře připravený, přesně organizovaný, operativní a hodnověrný ženijní průzkum. K tomu slouží ženijní průzkumná četa (žpžč). Je určena k vedení podrobného ženijního průzkumu a může vytvořit až tři ženijní průzkumné hlídky. Získává konkrétní údaje pro plánování a realizaci uložených úkolů ženijního zabezpečení jednotlivými prapory žsilmp.

Ženijní průzkum organizuje štáb žsilmp ve prospěch praporů a jednotek pluku určených k úpravě a údržbě vybraných silnic a cest.

Upřesňuje dosavadní poznatky o silniční síti, objektech a zařízeních na silnicích, včetně údajů o mostech přes vodní překážky a přilehlém terénu.

Přítom v maximální míře využívá informací, získaných od náčelníků ženijní služby prvosledových svazků.

Základním dokumentem ženijního průzkumu cest je schéma prozkoumávané osy pochodu, která je kreslena z mapy 1 : 50 000 (1 : 100 000) s legendou. Jsou v ní vyznačeny úseky s objekty průzkumu, zátarasy, závaly, rozrušení terénu i navrhované objížďky. Kromě toho se na každý objekt, který je předmětem ženijního průzkumu, zpracovává hlášení o průzkumu, jehož údaje se bezprostředně odešlou rádiem štábu pluku a štábu praporu, v jehož prospěch se ženijní průzkum vede. Na každou pochodovou osu se vyčleňuje jedna ženijní průzkumná hlídka, která může za den prozkoumat až 100 km cest.

Za zvláště složité situace (změna úkolu vševojskové armády, hromadné použití jaderných zbraní atd.) můžeme vést vzdušný průzkum pochodové osy z vrtulníku. Tím zabezpečíme včasné a hodnověrné informace o jejím stavu. Základními způsoby vzdušného průzkumu jsou:

- vizuální obhlídka celé pochodové osy,
- fotografování a vyhodnocování leteckých snímků,
- zjišťování únosnosti terénu z vrtulníku,
- zavěšení (eventuální přistání) u jednotlivých objektů k doplňkovému průzkumu pozemními prostředky.

Ženijní silniční mostní pluk při úpravě a údržbě armádních cest pro zabezpečení operačních přesunů používáme centralizovaně, po ženijních silničních praporech na jednotlivých osách.

Ženijní silniční prapor (žsilpr) je určen k úpravě a údržbě silnic a cest pro zabezpečení přesunů druhosledových svazků, raketových a protiletadlových raketových útvarů a dělostřelectva. Používá se centralizovaně buď na jedné ze

silnic upravovaných ženijním silničním mostním plukem, nebo v části pásma přesunů svazků druhého sledu armády, kde upravuje a udržuje všechny vyčleněné silnice a cesty. Použití jednoho nebo druhého způsobu úpravy cest vyplývá ze zpracovaného grafikonu úpravy a údržby armádních silnic a cest a závisí především na počtu a délce os přesunu, tempu postupu prvního sledu a době vyhrazené pro přesun druhého sledu a záloh. Svůj úkol plní stacionárně. Rozmísťuje se podle výsledku ženijního průzkumu na těžko sjízdných úsecích, v místech vyžadujících průběžnou údržbu, na objížďkách kolem velkých měst apod.

Předem připravuje a vytyčuje objížďky míst možného nepřátelského jaderného nebo leteckého napadení.

Skládá se ze štábu a jednotek zabezpečení, dvou ženijních silničních rot a mostní čety, vybavené mostními automobily AM-50.

Jednotky ženijního silničního praporu mohou za 12 hodin splnit jeden z těchto úkolů:

- upravit a udržovat 120 km silnic a cest nebo vybudovat 2 km výpomocných cest,

- zřídit z předem připravených prvků až 300 m nízkovodních dřevěných mostů na pilotových podpěrách o nosnosti 60 tun,

- připravit 40 m prvků nízkovodního dřevěného mostu nosnosti 60 tun.

Upravuje-li ženijní silniční prapor jednu pochodovou osu, rozděluje se na jednotlivé rotní úseky. Délka rotního úseku závisí na konkrétní situaci, rozsahu zatarasování, rozrušení, závalů a může se pohybovat od 40 do 80 km.

Mostní četa se přiděluje po družstvech jednotlivým ženijním silničním rotám a plní úkoly dle svého předurčení v jejich úsecích.

Po splnění úkolu úpravy svého úseku přechází ženijní silniční rota na údržbu svého úseku. Při tomto způsobu ženijní silniční prapor upravuje a udržuje jednu podélnou cestu na celou hloubku operační sestavy armády.

Při úpravě a údržbě části celého pásma přesunu žsilpr pak na každou ženijní silniční rotu připadá několik podélných cest v celkové délce 60 až 80 km. Tento způsob úpravy oproti předchozímu způsobu zabezpečuje lepší velení, spojení i řešení otázek ženijního materiálně technického a týlového zabezpečení, snazší manévry s lidmi a ženijní technikou v případě potřeby nebo změny situace.

Četa přípravy mostních a silničních prvků každé rotě rozvíjí mechanizovaný stavební závod pro výrobu mostních a silničních konstrukcí, potřebných pro úpravu a údržbu silnic a objektů.

Zásobování ženijních silničních rot hotovými prvky probíhá podle zpracovaného harmonogramu s využitím prázdných dopravních vozidel čtyř ženijních mostů.

Údržba upravených rotních úseků se organizuje po četových úsecích délky 20 až 30 km. Přitom hlavní úsilí ženijní silniční čety se zaměřuje na údržbu 1 až 2 nejdůležitějších a nejsložitějších objektů. Stav ostatních objektů se periodicky prověřuje hlídkováním. Četa ženijních mostů dostává za úkol údržbu

mostu nebo v průběhu úpravy cesty zřízeného náhradního nízkovodního dřevěného mostu.

V průběhu údržby určené jednotky postupně upravují a zlepšují stav cest a silnic v nebezpečných a poškozených úsecích, připravují materiál a konstrukce k úpravě a zesílení silničních objektů, ke zdvojování přechodů přes málo únosné úseky.

V zimním období bude hlavní úsilí soustředěno na údržbu úseků se vznikem závějí a náledí. Družstvo ženijních strojů se využívá k odstraňování sněhu, k rozvozu a posypu sypkých materiálů na úsecích s náledím. Ženíjní silniční družstva vyrábějí protisněhové zábrany a staví je na úseky, kde se vytvářejí sněhové závěje.

V jarním a podzimním období bude hlavní úsilí zaměřeno na údržbu nebezpečných úseků výpomocných cest. Úseky cest s tvrdým povrchem se periodicky očišťují od nánosů zeminy.

Základní podmínkou organizovaných přesunů vojsk je řádné a včasné označení cest znaky a výtčkami. Znaky musí ukázat na kvalifikaci cest, stav a charakter těžko průjezdných úseků, ženijních staveb, nebezpečných míst a také včas upozorňovat přesunující se vojska na situaci na ose.

Pro svoji činnost štáb ženijního silničního praporu organizuje součinnost s náčelníky ženijní služby svazků prvního sledu k získání doplňujících informací o silnicích a cestách, o objektech a zařízeních, které jsou na nich a v pásmu svazku. S náčelníky ženijní služby svazků a útvarů, které se přesunují po udržovaných cestách, upřesňuje průběh cest, jejich značení a způsob údržby v průběhu přesunu.

Součinnost se silničním vojskem týlu organizuje na čarách, na kterých upravené cesty předává do jejich podřízenosti.

Ženíjní silniční mostní prapor (žsilmpr) je předurčen ke zřizování náhradního přemostění přes střední a široké vodní překážky na armádních silnicích a cestách stavbou nízkovodních dřevěných mostů. Ve výjimečných případech může se použít i ke zřizování kombinovaných mostů a k obnově vysokovodních mostů.

Skládá se ze štábu, jednotek zabezpečení, dvou ženijních mostních rot a dvou rot ženijních konstrukcí.

Používá se centralizovaně na střední a široké vodní překážce v celé šířce pásma přesunu svazků druhého sledu a armádních záloh. Zabezpečuje zde zřízení nízkovodních dřevěných mostů o nosnosti 60 tun na všech armádních cestách, které pásmem přesunu procházejí.

Za 12 hodin jednotky žsilmpr mohou:

- postavit až 500 m nízkovodního dřevěného mostu o nosnosti 60 tun na pilotových podpěrách z předem připraveného materiálu,

- vyrobit 100 m prvků nízkovodního dřevěného mostu nosnosti 60 tun,

- přepravit 100–180 m³ kulatiny z místa těžby do dřevařského závodu.

Ženíjní mostní rota vytvoří až dva stavební oddíly pro stavbu nízkovodních dřevěných mostů. Každý stavební oddíl může postavit 100 až 150 nízkovodního dřevěného mostu nosnosti 60 tun z předem připraveného materiálu za den.

Rota ženijních konstrukcí každou četou přípravy prvků rozvine jeden mechanizovaný stavební závod s kapacitou až 25 m prvků pro zřízení nízkovodního dřevěného mostu nosnosti 60 tun. Tato kapacita závisí na vzdálenosti místa těžby od rozvinutí dřevařského závodu. Pro dopravu kulatiny z místa těžby do dřevařského závodu se používají přívěsy na dlouhé dříví.

Ženíjní silniční mostní prapor s pontonovou mostovou soupravou PMS (žsil-mpr-PMS) se používá centralizovaně k rychlému obnovení provozu na armádních silnicích a cestách při zničení stálých nebo náhradních dřevěných nízkovodních mostů přes široké vodní překážky nepřátelskou bojovou činností (jaderné údery, údery letectva, diverzní činnost).

Skládá se ze štábu, jednotek zabezpečení a dvou pontonových rot.

Plní především tyto úkoly:

- zřizuje mosty na plovoucích podpěrách o nosnosti 60 tun,
- vytváří zálohu přepravních prostředků pro rychlé přemostění středních a širokých vodních překážek.

Svým složením a technickým vybavením je schopen za 60 minut zřídit plovoucí most z pontonové mostové soupravy PMS nosnosti 60 tun o délce 227 m nebo dva mosty, každý o délce 119 m.

Ve výjimečných případech za 75 až 100 minut plovoucí most nosnosti 20 tun o délce 335 až 382 m, v závislosti na rychlosti proudu.

Neustálý růst ničivých prostředků, nových zbraňových systémů, manévrový charakter bojové činnosti, to vše vedlo k výraznému zvětšení objemu jednotlivých úkolů ženijního zabezpečení při současném požadavku zkracování času na jejich plnění.

Toto způsobilo, že ženijní zabezpečení soudobých operací dostalo kvalitativně i nový obsah. Tomuto novému obsahu odpovídá i organizační struktura ženijního vojska, která zabezpečuje splnění jednotlivých úkolů ženijního zabezpečení. Mezi útvary, které mají hlavní podíl na plnění těchto úkolů na stupni vševojskové armády, patří i ženijní silniční mostní pluk.